Goedereede

Zeil- en surfcentrum Brouwersdam

Voortoets

RBOI
adviseurs ruimtelijke ordening

Goedereede

Zeil- en surfcentrum Brouwersdam

Voortoets

identificatie

projectnummer:

051100.16000.00

projectleider:

mw. drs. J.P. Zevenbergen-Herweijer

auteur:

mw. drs. L.M. de Ruijter

planstatus

datum:	status:
11-01-2012	concept definitief

R.008/04

gecertificeerd door Lloyd's conform ISO 9001: 2000

aangesloten bij: VBI ingenieurs BNSP

RBOI adviseurs ruimtelijke ordening

RBOI - Rotterdam bv
Delftseplein 27b
Postbus 150
3000 AD Rotterdam
telefoon (010) 201 85 55
E-mail: info@rboi.nl

Inhoud van de toelichting

1. Inleiding 3

1.1. Inleiding 3
1.2. Aanleiding 4
1.3. Ontwikkeling 4

2. Toetsingskader 9

2.1. Natuurbeschermingswet 1998 9
2.2. Toetsingscriteria 10
2.3. Gebruikte bronnen 10

3. Beschrijving Natura 2000-gebied 11

3.1. Natura 2000-gebied Grevelingen 11
3.1.1. Habitattypen 13
3.1.2. Noordse woelmuis 13
3.1.3. Vogels 14

4. Effectbeschrijving 17

4.1. Habitattypen 17
4.2. Noordse woelmuis 17
4.3. Vogels 18

5. Conclusie 21

Bijlagen:

1. Advies ecologie fase 1 en 2 Zeil- en surfcentrum Brouwersdam

2 Inhoud van de toelichting

1. Inleiding

1.1. Inleiding

Voor het Zeil- en Surfcentrum Brouwersdam (ZSB) wordt een bestemmingsplan opgesteld. De locatie ligt aan het Grevelingenmeer op de Kabbelaarsbank. De Kabbelaarsbank ligt halverwege de Brouwersdam in de gemeente Goedereede (zie figuur 1.1). Het bestemmingsplan maakt uitbreiding van het hoofdgebouw en de realisatie van ecolodges mogelijk (fase 3 en 4 in figuur 1.3). Voor de realisatie van de ecolodges wordt aan de oostzijde van het ZSB land aangewonnen in het Grevelingenmeer.

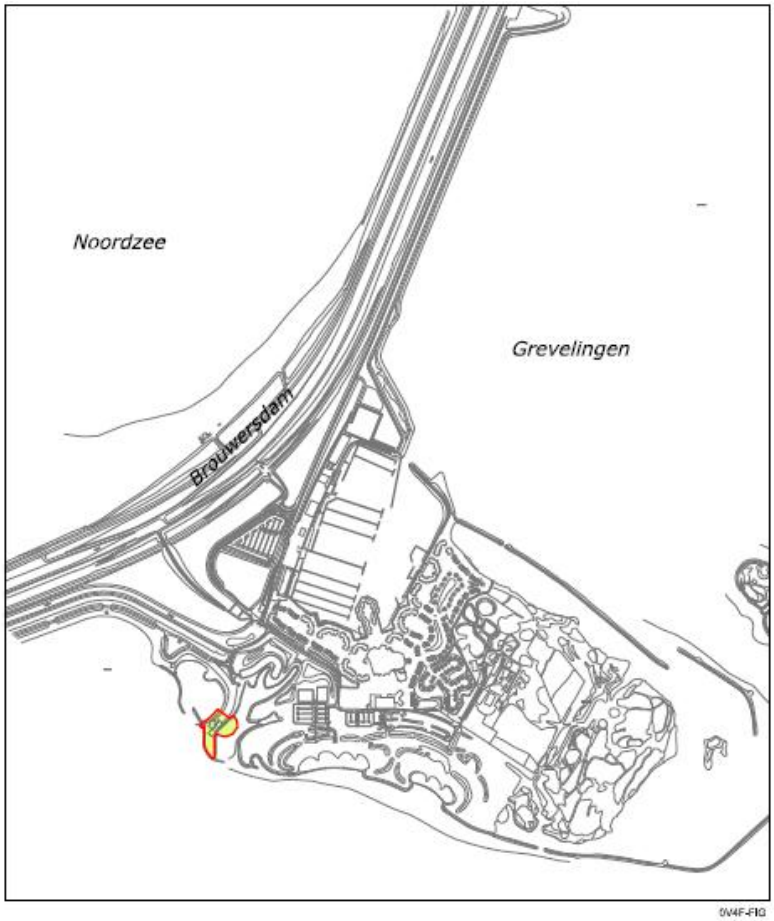

Figuur 1.1: Ligging plangebied

legenda

ligging bestemmingsplan

1.2. Aanleiding

Vanwege de ligging van het plangebied naast het Natura 2000-gebied Grevelingen (figuur 1.2) is het noodzakelijk dat ten behoeve van het bestemmingsplan getoetst wordt aan de Natuurbeschermingswet 1998. Onderzocht dient te worden of de ingrepen in het plangebied een negatief effect kunnen hebben op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied. Hiervoor wordt een zogenaamde voortoets opgesteld.

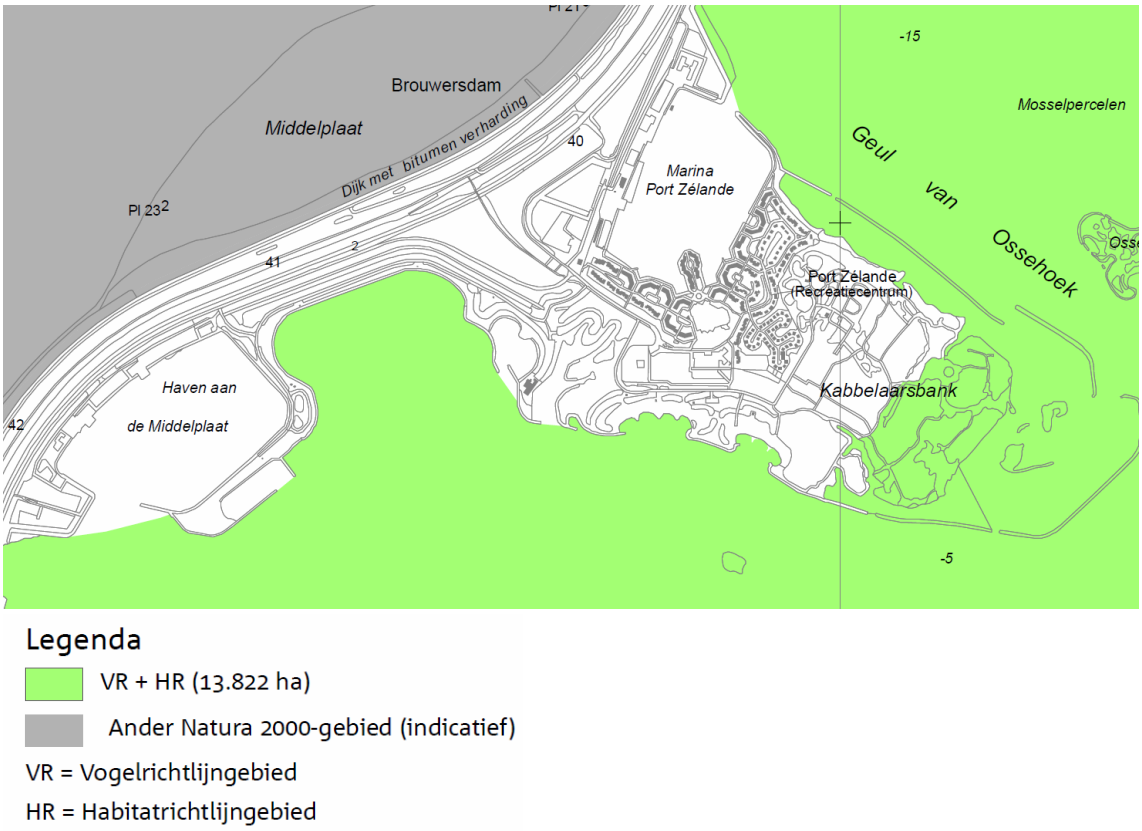

Figuur 1.2 Uitsnede Ontwerpkaart Natura 2000-gebied Grevelingen (bron: http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/)

Gezien de geringe omvang van het plan wordt in deze voortoets slechts ingegaan op het aan het plangebied grenzende Natura 2000-gebied Grevelingen. De Natura 2000-gebieden Voordelta en Duinen Goeree & Kwade Hoek aan de westzijde van de Brouwersdam wordt in deze toets buiten beschouwing gelaten.

1.3. Ontwikkeling

Het ZSB is al vanaf 1999 aanwezig op deze locatie. Het ZSB is in de huidige situatie open vanaf circa de voorjaarsvakantie in februari tot half november. In het ZSB vindt kamerverhuur plaats.

De ontwikkeling in het plangebied bestaat uit de uitbreiding van het hoofdgebouw en de realisatie van maximaal 17 ecolodges. De ontwikkelingen zijn bedoeld om te voldoen aan de behoefte van de huidige bezoekers om meer overnachtingmogelijkheden te creëren.
De ecolodges worden aan de oostzijde van het plangebied gerealiseerd. Ten behoeve van deze ontwikkeling dient land aangewonnen te worden. De nieuwe oevers krijgen dezelfde

inrichting als in de huidige situatie. Het terrein wordt beperkt verlicht, uitgegaan wordt van lage armaturen. Er wordt naar gestreefd de landaanwinning te realiseren door het "werk met werk maken". De inham is namelijk behoorlijk dichtgeslibd en dient uitgebaggerd te worden. Voor de landaanwinning wordt dit slib gebruikt, zodat de ontwikkeling met een gesloten grondbalans kunnen plaatsvinden. De openingsperiode van het ZSB blijft ongewijzigd.

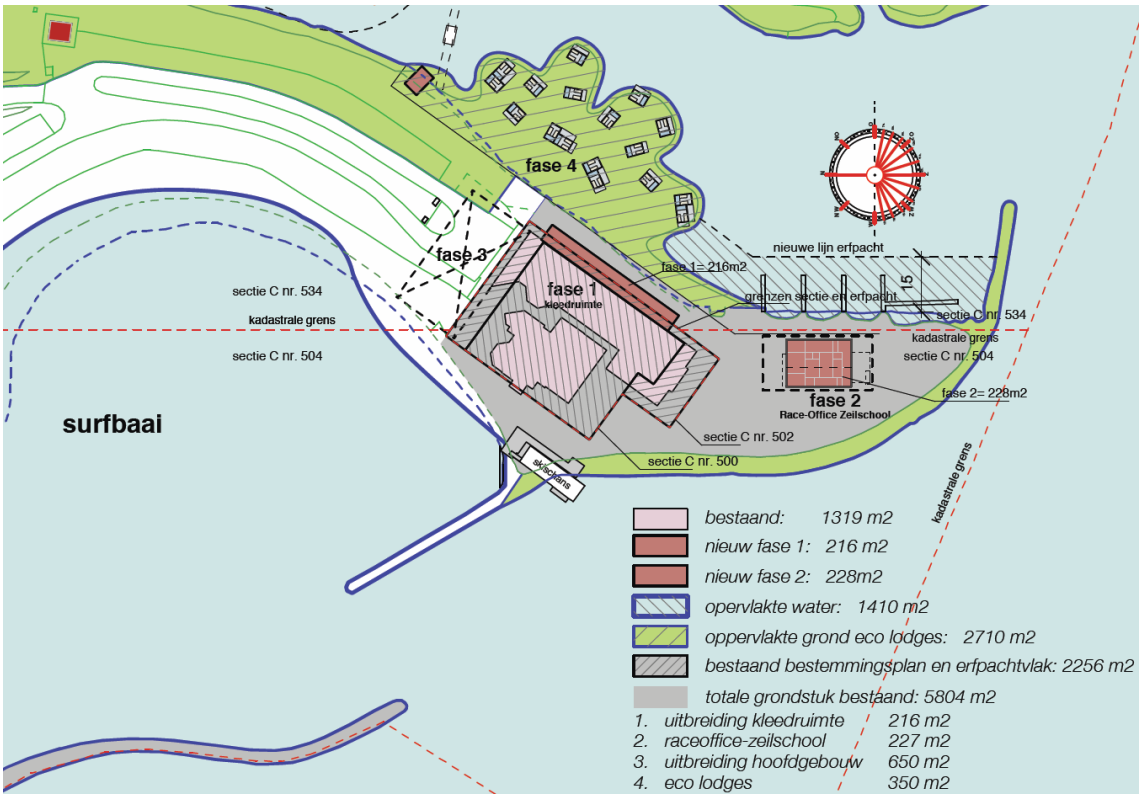

Figuur 1.3 Ontwikkelingen in het plangebied

De fases 1 en 2 uit figuur 1.3 zijn reeds beoordeeld in het kader van de aanvraag om bouwvergunning (zie bijlage 1). Uit deze beoordeling volgt dat de uitbreiding van de kleedruimte en het vervangen van de bestaande raceoffice-zeilschool geen negatieve effecten hebben op het Natura 2000-gebied Grevelingen.

1.4. Watersport op de Grevelingen

Uit de Watersportvisie Grevelingen: Landelijk onderzoek wijst uit dat het aantal vaardagen stabiel is of licht daalt. Dit komt grotendeels doordat steeds meer mensen hun schip weinig dagen per jaar gebruiken, door alternatieve recreatiemogelijkheden, hoofdvakanties elders en versnippering van de vrije tijd. In de watersport wordt dat deels gecompenseerd door een groeiende groep senioren met veel tijd en geld, die langere periodes met de boot onderweg zijn. Hierdoor daalt het aantal vaardagen niet drastisch terwijl het aantal schepen dat de thuishaven verlaat wel sterk daalt. Daarnaast daalt het aantal vaaruren per dag. Hierdoor is de aantrekkelijkheid van een aanlegplaats en de toeristische mogelijkheden vanuit een aanlegplaats belangrijker geworden. De statistieken van de sluispassages van de Grevelingensluis bevestigen dit beeld, zie figuur 1.4.

Figuur 1.4 Sluispassages Grevelingensluis (bron: Watersportvisie Grevelingen)

1.4.1. Beleid watersportvisie

Om de natuurdoelen vanuit Natura 2000 te kunnen bereiken (in relatie tot bestaand gebruik) en om de ontwikkelingsruimte te kunnen invullen zal een integrale zonering een belangrijk instrument zijn. De watersportvisie presenteert hiervoor de uitgangspunten en vult deze deels in. De watersportvisie wordt ingebracht in het beheerplan dat voor het Natura 2000-gebied wordt opgesteld.

Zonering op 3 niveaus
Zonering van de Grevelingen kent meerdere niveaus:
- Het gebiedsniveau stelt de kaders voor de gehele Grevelingen;
- Het gebruiksniveau brengt bestaand gebruik in beeld dat bepalend is voor de uitgangssituatie door aanwezigheid van watersportconcentraties;
- Het beheerniveau brengt de beheermaatregelen vanuit Natura 2000 (bestaand gebruik en ontwikkelingsruimte) in beeld en geeft regels voor het gebruik van specifieke gebieden en specifieke periodes.

Zonering op gebiedsniveau
Op gebiedsniveau blijft de bestaande zonering van kracht. Daarbij wordt het zwaartepunt voor de intensieve recreatie gelegd op de Brouwersdam en de Grevelingendam. Het tussenliggende 'kusten' kent een meer natuurlijk karakter.

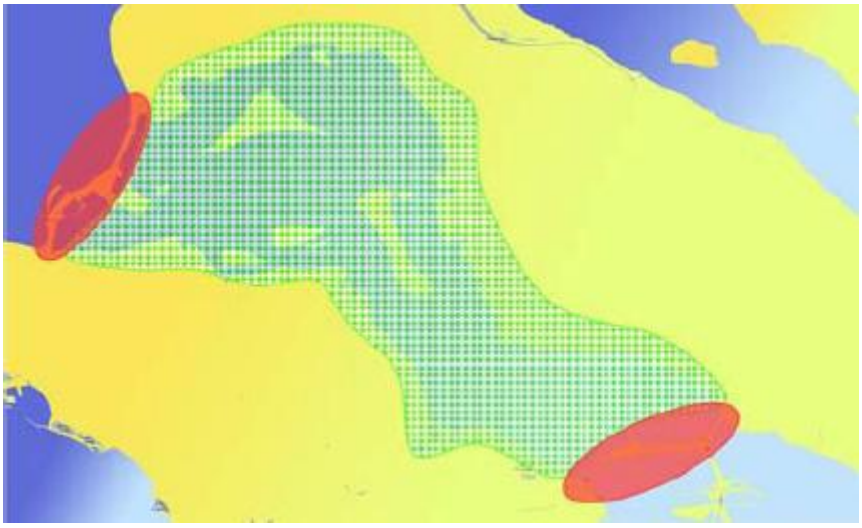

Figuur 1.5: zonering op gebiedsniveau (bron: Watersportvisie Grevelingen)

Zonering op gebruiksniveau

Nadere detaillering van de zonering op gebiedsniveau is gebaseerd op intensiteit van de watersportvoorzieningen en een sturing op hoofdlijnen daarin. Daarbij wordt rekening gehouden met de natuurlijke draagkracht van de ontwikkeling. Enkele uitgangspunten zijn:
- De brouwersdam is aan de zuidzijde ruimtelijk intensiever ontwikkeld dan aan de noordzijde;
- De Grevelingendam kent een intensiever gebruik aan de westzijde ten opzichte van de oostzijde;
- De kust van Schouwen-Duiveland kent een intensieve zone (west, Bommenede-Scharendijke) en een minder intensieve zone;
- De kust van Goeree Overflakkee kenmerkt zich deels als natuurbestemming met Ouddorp en Herkingen als pleisterplaats.

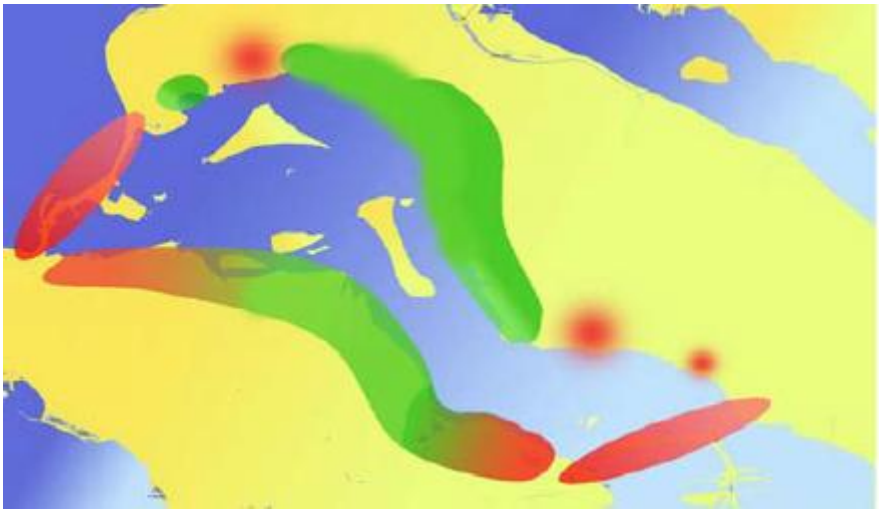

Figuur 1.6: zonering op gebruiksniveau (bron: Watersportvisie Grevelingen)

Voor het windsurfen worden enkele locaties sterker ontwikkeld zodat de sport geconcentreerder beoefend wordt. De ontwikkeling van het ZSB past in deze visie.

2. Toetsingskader

2.1. Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied grenst aan het Natura 2000-gebied Grevelingen. Dit Natura 2000-gebied wordt beschermd in het kader van de Nb-wet. Aangezien deze wet een externe werking kent, dienen ook ingrepen buiten beschermde gebieden getoetst te worden in het kader van deze wet.

De Natuurbeschermingswet 1998:

1. verankert de Europese gebiedsbescherming van Natura 2000, bestaande uit Speciale Beschermingzones (sbz's) op grond van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, in de Nederlandse wetgeving. Daarnaast vallen de reeds bestaande (Staats)natuurmonumenten onder deze wet;
2. vormt de wettelijke basis voor de aanwijzingsbesluiten met instandhoudingsdoelstellingen;
3. legt de rol van bevoegd gezag voor verlening van Nb-wetvergunningen meestal bij de provincies (in dit geval Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland).

Het is verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten, die – gelet op de instandhoudingsdoelstelling – de kwaliteit van het gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben[1)]. Voor vergunningverlening is dan een habitattoets nodig.
De eerste stap betreft de oriëntatiefase waarin sprake is van een voortoets. Centraal staat dan de vraag of er een *kans op een significant negatief effect* is. Indien dergelijke effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten dan dient een Passende beoordeling opgesteld te worden, alsmede een planMER, waarin de effecten op Natura 2000 worden onderzocht. Indien uit deze beoordeling blijkt dat ook na het treffen van mitigerende maatregelen daadwerkelijk sprake is van een significant negatief effect, dan dient om voor vergunningverlening in aanmerking te komen vervolgens voldaan te worden aan de zogenaamde *ADC-criteria*:

- er zijn geen Alternatieven;
- er is sprake van een Dwingende reden van groot openbaar belang;
- vooraf zijn adequate Compenserende maatregelen getroffen.

In het kader van de Nb-wet dienen zowel interne effecten (binnen de beschermde gebieden) als externe effecten (buiten de beschermde gebieden) van het voornemen op de te beschermen soorten en habitattypen te worden onderzocht. Van belang daarbij is dat de instandhoudingsdoelstelling, voor zover het een gebied betreft, aangewezen op grond van

[1)] Volgens de EU-handleiding treedt 'verslechtering' op, wanneer de door de habitat ingenomen oppervlakte afneemt of wanneer er een dalende lijn optreedt met betrekking tot de specifieke betekenis van een gebied voor de instandhouding van de habitat of de daarmee 'geassocieerde typische soorten' op lange termijn. Van 'verstoring' is volgens de EU-handleiding sprake, wanneer uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de soort het gevaar loopt niet langer een levensvatbare component van de natuurlijke habitat te blijven.

artikel 10a, eerste lid (Natura 2000), dan wel de wezenlijke kenmerken van een gebied, aangewezen op grond van artikel 10, eerste lid (Beschermd Natuurmonument), niet in gevaar komen.

2.2. Toetsingscriteria

De voorgenomen ontwikkeling vindt plaats buiten het Natura 2000-gebied er vindt dan ook geen vernietiging van Natura 2000-gebied plaats. De landaanwinning vindt eveneens plaats buiten het Natura 2000-gebied en wordt grenzend aan de oostelijke oever gerealiseerd, van versnippering is dan ook geen sprake. Dat betekent dat alleen de thema's waar een externe werking vanuit gaat, onderzocht moeten worden. Het betreft de thema's verstoring, verontreiniging en verandering waterhuishouding. Met betrekking tot verontreiniging wordt alleen ingegaan op de stikstofdepositie. Aangezien er geen uitloogbare materialen worden gebruikt en er slib uit de directe omgeving zal worden toegepast bij de landaanwinning zijn andere bronnen van verontreiniging op voorhand uit te sluiten.

2.3. Gebruikte bronnen

- Recreatieschap de Grevelingen (1 juli 2010); Watersportvisie Grevelingen.
- Rijkswaterstaat, Ministerie van Verkeer en Waterstaat (27 augustus 2009); Doelendocument Natura 2000 Deltagebied.
- www.sovon.nl
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase

3. Beschrijving Natura 2000-gebied

11

Het Natura 2000-gebied Grevelingen grenst direct aan het plangebied. Aan de westzijde van de Brouwersdam ligt ook het Natura 2000-gebied Voordelta en iets meer ten noordwesten ligt het Natura 2000-gebied Duinen Goeree & Kwade Hoek. Aangezien tussen het plangebied en deze Natura 2000-gebieden de Brouwersdam een buffer (en ook een verstoringsbron) vormt, worden negatieve effecten op deze gebieden geheel uitgesloten. De voortoets richt zich geheel op de Grevelingen.

3.1. Natura 2000-gebied Grevelingen

Het Natura 2000-gebied Grevelingen is in ontwerp aangewezen in het kader van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. De Grevelingen is een voormalige zeearm gelegen tussen Goeree-Overflakkee en Schouwen-Duiveland. Het is het grootste zoutwatermeer van Europa en bevat een aantal eilanden en oeverzones met uitgestrekte duinvalleivegetatie en zilte pionierbegroeiingen. Het is een belangrijk gebied voor visetende watervogels en vormt een geschikt leefgebied voor de noordse woelmuis. In tabel 3.1 zijn alle habitattypen, soorten, broedvogelsoorten en niet-broedvogelsoorten opgenomen waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen. Voor alle typen en soorten is een behoudsdoelstelling opgenomen.

De kernopgaven voor de Grevelingen zijn:

- Behoud of herstel ruimtelijke samenhang diep water, kreken, geulen, ondiep water, platen, kwelders of schorren, stranden en bijbehorende sedimentatie- en erosieprocessen. Behoud openheid, rust en donkerte. Voor vogels betekent dit voldoende rust en ruimte om te foerageren en voldoende rustige hoogwatervluchtplaatsen op korte afstand van foerageergebieden in het intergetijdengebied.
- Behoud foerageerfunctie visetende vogels in het bijzonder voor fuut, geoorde fuut en middelste zaagbek.
- Behoud ongestoorde rustplaatsen en optimaal voortplantingshabitat (waaronder embryonale duinen) voor bontbekplevier, strandplevier, kluut, grote stern en dwergstern, visdief en grijze zeehond.
- Behoud van geïsoleerde eilanden als leefgebied voor noordse woelmuis (onbereikbaar voor concurrenten).
- Behoud platen Grevelingen met lage begroeiingen van vochtige duinvalleien (kalkrijk), grijze duinen, kruipwilgstruwelen en groenknolorchis.

Tabel 3.1 Soorten waarvoor het Natura 2000-gebied Grevelingen is aangewezen

Habitattypen	
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)
H1310B	Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)
H1330B	Schorren en zilte graslanden (binnendijks)
H2130B	*Grijze duinen (kalkarm)
H2160	Duindoornstruwelen
H2170	Kruipwilgstruwelen
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)
Habitatsoorten	
H1340	*Noordse woelmuis
H1903	Groenknolorchis
Broedvogels	
A081	Bruine Kiekendief
A132	Kluut
A137	Bontbekplevier
A138	Strandplevier
A191	Grote stern
A193	Visdief
A195	Dwergstern
Niet-broedvogels	
A004	Dodaars
A005	Fuut
A007	Kuifduiker
A008	Geoorde fuut
A017	Aalscholver
A026	Kleine Zilverreiger
A034	Lepelaar
A037	Kleine Zwaan
A041	Kolgans
A043	Grauwe Gans
A045	Brandgans
A046	Rotgans
A048	Bergeend
A050	Smient
A051	Krakeend
A052	Wintertaling
A053	Wilde eend
A054	Pijlstaart
A056	Slobeend
A067	Brilduiker
A069	Middelste Zaagbek
A103	Slechtvalk
A125	Meerkoet
A130	Scholekster
A132	Kluut
A137	Bontbekplevier
A138	Strandplevier
A140	Goudplevier
A141	Zilverplevier
A149	Bonte strandloper
A157	Rosse grutto
A160	Wulp
A162	Tureluur
A169	Steenloper

3.1.1. Habitattypen

Het plangebied en de oevers van het plangebied worden intensief gebruikt, hier zijn geen beschermde habitattypen of bijzondere planten aanwezig.

3.1.2. Noordse woelmuis

In het Grevelingenmeer bevindt zich de kernpopulatie van de Delta van de noordse woelmuis, met vermoedelijk enkele duizenden exemplaren (De Kraker 2007). Het voorkomen van de noordse woelmuis is echter nooit gebiedsdekkend geïnventariseerd.

Inventarisatiegegevens zijn bijeengebracht door de Zoogdiervereniging VZZ. Volgens deze gegevens zijn er inventarisaties in het Grevelingenmeer geweest in 1997, 2006 en 2007. In 2004 was er een inventarisatie vlak buiten de begrenzing bij Den Osse. In 1997 werd de soort aangetroffen op de Hompelvoet, Archipel, Stampersplaat, Dwars in de Weg, de Kabbelaarsbank, Ossehoek en Markenje. Hoewel ook vallen waren gezet op de Mosselbank werden daar geen Noordse woelmuizen gevangen. In 2004 werd de soort gevangen buiten de begrenzing bij Den Osse. In 2006 werd de Noordse woelmuis gevangen op de Hompelvoet, de Punt, Markenje, de Kabbelaarsbank en in het Dijkwater. De soort werd wel gezocht maar niet gevangen op de Veermansplaat. In 2007 werd de muis gevangen op de Punt, de Slikken van Flakkee Noord en bij Battenoord. Vlak buiten de HR-begrenzing werd de soort gevangen bij Scharendijke, Den Osse, ten oosten van Brouwershaven, ten zuiden van de Slikken van Bommenede, bij Bruinisse (nabij AquaDelta) en bij Herkingen. Ook oudere gegevens laten zien dat de Noordse woelmuis op alle eilanden wel eens is waargenomen (De Kraker 2007).

Het plangebied biedt bij gebrek aan oevervegetaties geen geschikt leefgebied voor de noordse woelmuis. De soort komt zeer waarschijnlijk wel meer naar het oosten op de Kabbelaarsbank voor, aangezien de soort hier in 1997 en 2006 is aangetroffen.

3.1.3. Vogels

Visetende watervogels

De Grevelingen is van uitzonderlijk belang voor visetende watervogels. Het heldere water speelt hierin waarschijnlijk een rol. Voor fuut en middelste zaagbek is dit het belangrijkste overwinteringsgebied in Nederland. Ook voor dodaars, lepelaar, kleine zilverreiger en kuifduiker is het gebied van grote betekenis. Geoorde futen verzamelen zich in de nazomer tot een groeiende ruiconcentratie met internationale aantrekkingskracht en een voor Nederland ongekende omvang. Ook voor de brilduiker is de Grevelingen het belangrijkste overwinteringsgebied.

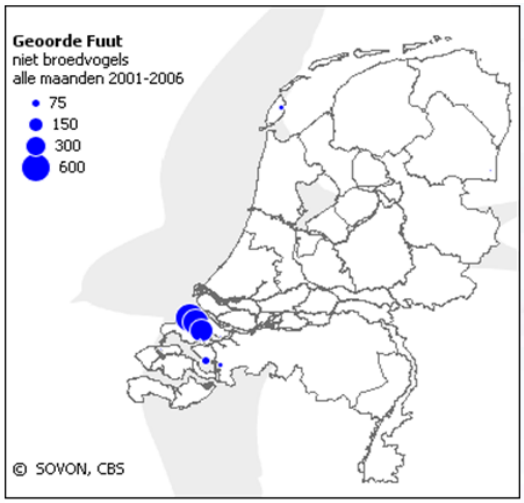

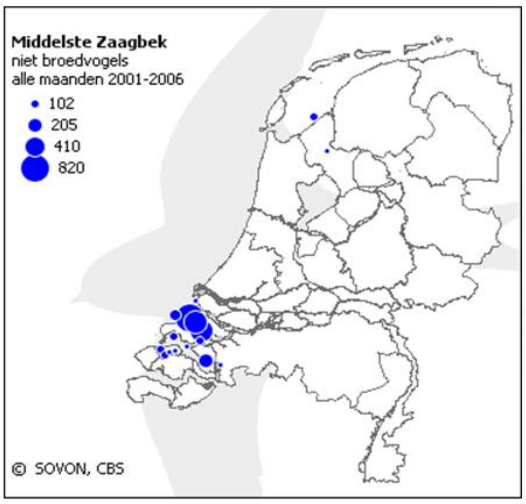

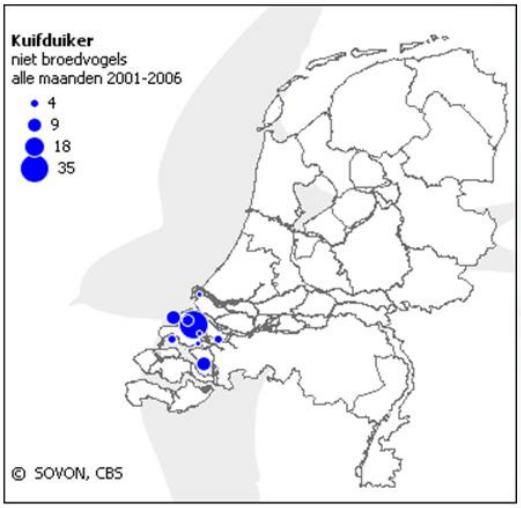

Ganzen, eenden en steltlopers

Behalve voor viseters is het gebied verder van belang voor enkele ganzen, eenden en steltlopers, met name brandgans en strandplevier. Voor steltlopers die in de noordtak van de Oosterschelde foerageren is het gebied tevens van belang als hoogwatervluchtplaats. Kanoeten, die wat hogere eisen stellen aan hoogwatervluchtplaatsen (buitendijkse, verstoringsvrije schorren en ondiepten) overtijen bijvoorbeeld bij Battenoord en Herkingen. Grevelingen is een zeer belangrijk broedgebied voor kustbroedvogels van zandplaten en schelpenstrandjes (kluut, bontbekplevier, strandplevier, grote stern, visdief en dwergstern).

In en rond het plangebied is reeds veel verstoring aanwezig, zodat de kwalificerende broedvogels hier ontbreken en de niet-broedvogels alleen in de winter in grote aantallen in de omgeving voorkomen.

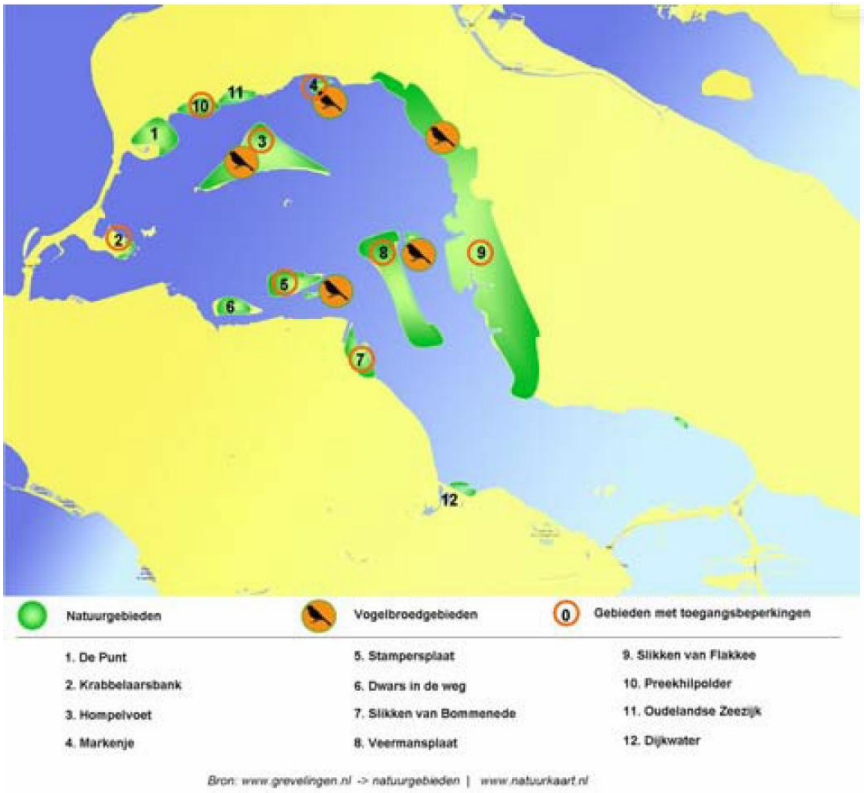

Figuur 3.1: Locaties Vogelbroedgebieden Grevelingen

4. Effectbeschrijving

17

4.1. Habitattypen

Verstoring
De aangewezen habitattypen en groenknolorchis zijn niet gevoelig voor verstoring door licht, geluid of trilling. Negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.

Verontreiniging
In paragraaf 4.10 van het bestemmingsplan is op basis van de berekeningen van de huidige en de toekomstige situatie geconcludeerd dat de toename van het verkeer 35 mvt/etmaal bedraagt. Deze toename van motorvoertuigen is zo beperkt dat dit niet leidt tot een waarneembare toename van de stikstofdepositie op eventueel aanwezige gevoelige habitattypen op enige meters afstand van de weg (N57).
Negatieve effecten als gevolg van verontreiniging worden dan ook uitgesloten.

Verandering waterhuishouding
In het plangebied komen geen aangewezen habitattypen of de groenknolorchis voor. De landaanwinning heeft alleen effect op de waterhuishouding ter plaatse. De landaanwinning heeft nagenoeg geen effect op de doorstroming richting het noorden van de inham. Negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.

4.2. Noordse woelmuis

Verstoring
Het is onbekend of de noordse woelmuis gevoelig is voor verstoring. Het voorkomen van de noordse woelmuis is veel meer afhankelijk van de aanwezige vegetatietypen, het gevoerde maaibeheer, het voorkomen van concurrentie (veld- of aardmuizen) in het gebied en de ligging van een gebied.
Het plangebied en omgeving zijn reeds als (verblijfs)recreatiegebied in gebruik. De ontwikkelingen in het plangebied zullen niet tot een waarneembare toename van de verstoring op de oostpunt van de Kabbelaarsbank leiden. Tijdelijk kan de verstoring door de bouwwerkzaamheden wel intensiveren. Aangezien deze verstoring tijdelijk van aard is en de noordse woelmuis minder (niet) gevoelig is voor verstoring kunnen negatieve effecten worden uitgesloten.

Verontreiniging
De noordse woelmuis is niet gevoelig voor verzuring of vermesting en gedijt uitstekend in (zeer) voedselrijke habitats. De zeer geringe extra stikstofdepositie (zie 4.1) als gevolg van de beoogde ontwikkeling zal dan ook geen gevolgen hebben voor deze soort.

Verandering waterhuishouding
De landaanwinning heeft alleen effect op de waterhuishouding ter plaatse. De noordse woelmuis komt niet voor in of nabij het plangebied. Op de oostpunt van de Kabbelaarsbank,

waar de noordse woelmuis zeer waarschijnlijk voorkomt, treden als gevolg van de ontwikkeling in het plangebied echter geen veranderingen in de waterhuishouding op. Negatieve effecten kunnen derhalve worden uitgesloten.

4.3. Vogels

Verstoring
De ontwikkeling leidt niet tot een langere openstelling van het zeil- en surfcentrum. De ontwikkeling in het plangebied is er voornamelijk op gericht de bestaande bezoekers te faciliteren met meer en andere overnachtingsmogelijkheden, maar voorziet ook in een lichte groei van het aantal bezoekers. Uit paragraaf 4.10 van het bestemmingsplan blijkt deze toename ook. Deze toename van het aantal bezoekers is zeer beperkt in verhouding tot de reeds bestaande recreatieve druk in en om het plangebied.
De ontwikkeling leidt tot een beperkte toename van het aantal surf- en zeilbewegingen. Voor de Grevelingen geldt dat binnen bestaand gebruik (referentiedatum 24 maart 2000; aanwijzing van de Grevelingen als Vogelrichtlijngebied) ruimte is ontstaan door de afname van het aantal vaarbewegingen met circa 10.000 (zie figuur 1.4). In de afgelopen 12 jaar zijn de vaarbewegingen van overige watersporten wel toegenomen, maar niet met 10.000 vaarbewegingen. De zeer beperkte toename van het aantal zeil- en surfbewegingen bij het ZSB kan dan ook nog prima opgevangen worden binnen het bestaand gebruik.
Tijdelijk kan de verstoring door de bouwwerkzaamheden wel intensiveren, deze werkzaamheden worden echter buiten de voor vogels kwetsbare periode uitgevoerd. Negatieve effecten op vogels kunnen dan ook worden uitgesloten.

In het plangebied wordt geen hoge verlichtingsarmaturen gerealiseerd. De lichtverstoring zal beperkt blijven tot het water direct rond het plangebied. Vanwege de reeds bestaande verstoring worden deze gebieden al niet als slaapplaats gebruikt.

Verontreiniging
Zoals in paragraaf 4.1 reeds is aangegeven leidt de zeer beperkte toename van het aantal motorvoertuigen per etmaal niet tot een waarneembare toename van de stikstofdepositie. Negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.

Verandering waterhuishouding
De landaanwinning heeft alleen effect op de waterhuishouding ter plaatse. De baggerwerkzaamheden die zullen worden uitgevoerd vallen onder bestaand beheer en onderhoud van de Grevelingen. Aangezien er "werk met werk" wordt gemaakt, treedt er geen extra verandering van de waterhuishouding (vertroebeling) op. Negatieve effecten op vogels kunnen dan ook worden uitgesloten.

5. Conclusie

Uit de effectbeschrijving blijkt dat:

- De beperkte toename van het aantal bezoekers niet leidt tot verstoring van soorten;
- De werkzaamheden plaatsvinden buiten de voor vogels kwetsbare perioden; er treedt dan ook geen verstoring van vogels op;
- Door het gebruik van lage verlichtingsarmaturen er geen lichtverstoring optreedt;
- De zeer beperkte toename van het aantal motorvoertuigen niet leidt tot een waarneembare stikstofdepositie. Negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie kan dan ook worden uitgesloten;
- De landaanwinning leidt tot een plaatselijke verandering van de waterhuishouding, dit leidt echter niet tot negatieve effecten op aangewezen soorten of habitattypen. Aangezien er "werk met werk" wordt gemaakt, treedt er geen extra verandering van de waterhuishouding (vertroebeling) op. De landaanwinning heeft geen negatief effect op de habitattypen en soorten.

De ontwikkelingen in het plangebied leiden gezien bovenstaande niet tot negatieve effecten op Natura 2000.

bijlage

RBOI
adviseurs ruimtelijke ordening

memo

Postbus 150, 3000 AD Rotterdam
Telefoon: 010-2018555
Fax: 010-4121039
E-mail: info@rboi.nl

Aan:	Zeil- en surfcentrum Brouwersdam
T.a.v.:	Mevr. P. van der Linde
Onderwerp:	Advies Ecologie bouwaanvraag fase 1 en 2
Datum:	18 oktober 2011
Referte:	L.M. de Ruijter

Inleiding en aanpak

Het zeil- en surfcentrum Brouwersdam heeft een bouwaanvraag ingediend voor fase 1 en 2 van de uitbreidingsplannen voor het zeil- en surfcentrum. Het betreft de uitbreiding van de kleedruimte aan de oostzijde van het reeds bestaande gebouw en de realisatie van een race-office ter hoogte van de bestaande containers bij de aanlegsteigers.

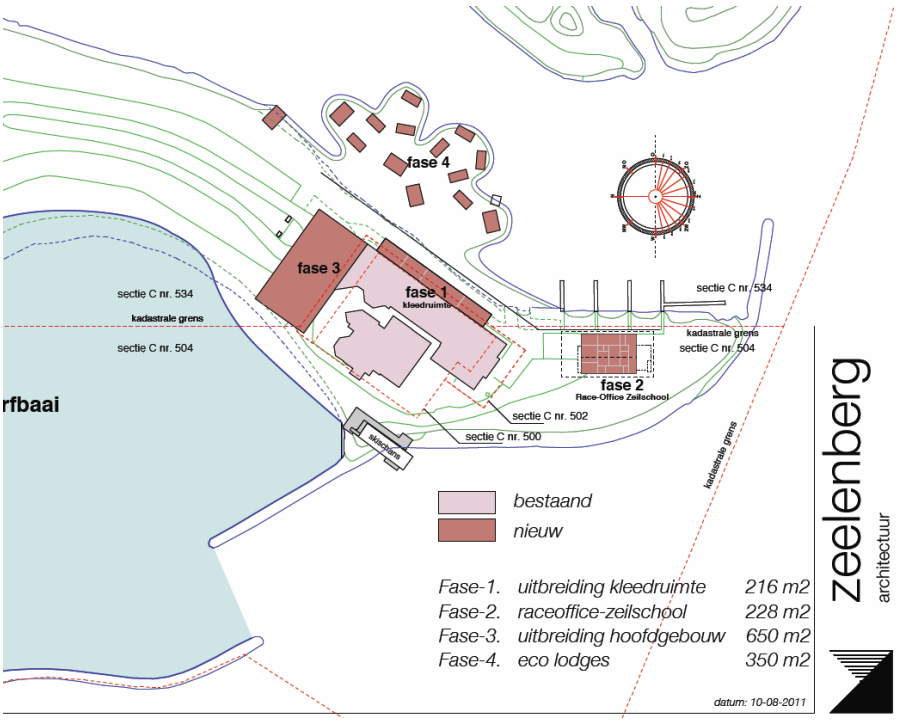

Figuur 1: Ontwikkelingen zeil- en surfcentrum Brouwersdam

Voorafgaand aan een ruimtelijke ontwikkeling dient nagegaan te worden of overtreding van de Flora- en faunawet kan plaatsvinden en of het plan uitvoerbaar is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. De situatie is op basis van foto's, algemene ecologische kennis en verspreidingsatlassen/gegevens

(onder andere www.ravon.nl en www.waarneming.nl) waarin de waarnemingen zijn aangegeven beoordeeld. Tevens is het Natuurloket geraadpleegd.

Foto locatie uitbreiding kleedruimte

Foto's locatie Race-office

Huidige situatie

Ter plaatse van de nieuwe kleedruimte is het terrein reeds verhard. Het nieuwe race-office komt op een plek waar nu containers staan. Rondom de containers ligt verharding en hier en daar ligt (veel betreden) gras.

Onderzoek

Gebiedsbescherming

Het zeil- en surfcentrum is, zoals op figuur 2 is te zien, gelegen naast het Natura 2000-gebied Grevelingen.

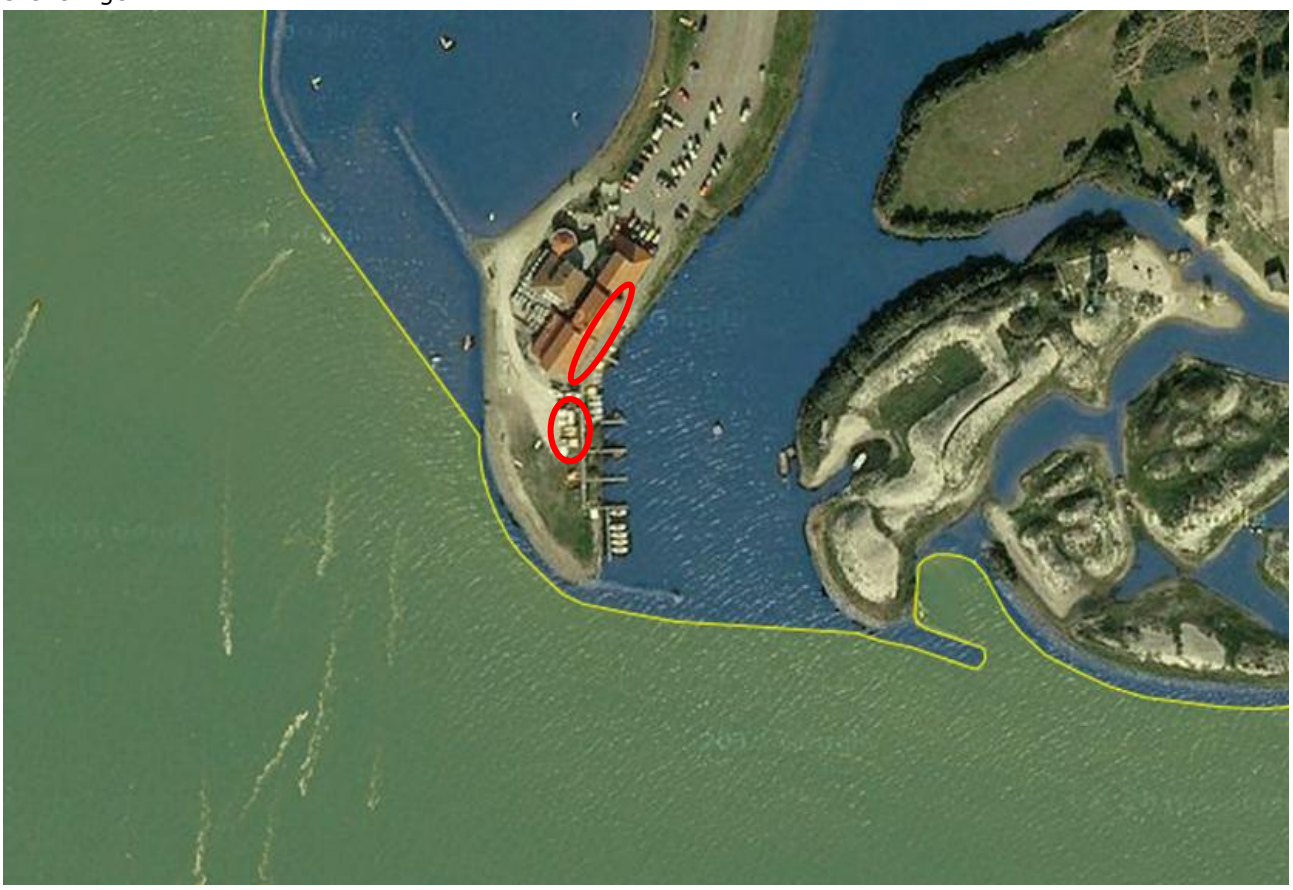

Figuur 2: Grens Natura 2000-gebied Grevelingen t.o.v. bouwlocaties (rode cirkels)

De Grevelingen is aangewezen in het kader van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. Voor het gebied zijn instandhoudingsdoelen voor enkele habitattypen en –soorten, broedvogels en voor een groot aantal niet-

broedvogels bepaald. De bouwlocaties hebben geen functie voor deze soorten, van directe aantasting is geen sprake. De twee ontwikkelingen leiden niet tot een uitbreiding van het zeil- en surfcentrum, maar zijn bedoeld als een verbetering van de bestaande situatie. Deze ontwikkeling leidt dan ook niet tot een toename van het aantal bezoekers en daarmee niet tot een toename van de stikstofdepositie. De broedvogels en niet-broedvogels zijn gevoelig voor verstoring. Verstoring treedt op tijdens de bouwfase. Deze verstoring is dan ook slechts tijdelijk van aard. Het betreft ook een relatief kleinschalige ingreep. Door de werkzaamheden zoveel mogelijk tussen augustus en oktober uit te voeren wordt de verstoring tot een minimum beperkt. Het optreden van (significant) negatieve effecten kan dan ook worden uitgesloten.

Soortbescherming
De containers zijn niet geschikt als vaste verblijfplaats voor vleermuizen of broedvogels. De verharde terreinen en druk betreden stukken gras zijn geen geschikt leefgebied voor planten, grondgebonden zoogdieren en amfibieën. Mogelijk dat incidenteel een algemeen voorkomende, licht beschermde soort als de veldmuis of gewone pad gebruik maakt van de locaties. Overige beschermde soorten, zoals vissen en insecten worden hier gezien de voorkomende biotopen niet verwacht.

Conclusie
Gezien bovenstaande analyse is nader onderzoek naar beschermde soorten niet nodig en kunnen (significant) negatieve effecten op het Natura 2000-gebied Grevelingen worden uitgesloten.

Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht. Dat betekent dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. Zo dient voorafgaand aan de werkzaamheden nagegaan te worden of er geen vogels in de omgeving broeden. Als dit het geval is, dan dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot de nesten uitgevlogen zijn.